

**İstinaf Mahkemesinin Bozma Yetkisinin
Sınırları: 7571 Sayılı Kanun Sonrası CMK
m. 280 ve Yetkisiz Bozma Kararlarının
Hükümsüzlüğü**

Arb. Av. Cem BOZKURT

Bozkurt Arabuluculuk ve Avukatlık Bürosu

Eylül 2026

İstinaf Mahkemesinin Bozma Yetkisinin Sınırları: 7571 Sayılı Kanun Sonrası CMK m. 280 ve Yetkisiz Bozma Kararlarının Hükümsüzlüğü

Kısa Özet

Ceza muhakemesinde bölge adliye mahkemesi kural olarak bir "bozma mahkemesi" değil, gerektiğinde duruşma açarak davayı yeniden gören ve hükmü kendisi kuran bir "ıslah mahkemesi"dir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) m. 280/1-e ve f bentleri, istinafın bozma kararı verebileceği hâlleri sınırlı olarak saymıştır. Buna rağmen uygulamada bölge adliye mahkemelerinin eksik araştırma, delil takdiri veya hesap hatası gibi gerekçelerle dosya üzerinden bozma kararı verdiği görülmektedir. Anayasa Mahkemesi 2025 yılında bu uygulamanın mahkemeye erişim hakkını ihlal ettiğine karar vermiş; Yargıtay Ceza Genel Kurulu ise 03.06.2026 tarihli kararıyla kanuni dayanağı bulunmayan bozma kararlarının ve bunlara dayanan ilk derece hükümlerinin "hükümsüz" sayılacağını oy birliğiyle yinelemiştir. 7571 sayılı Kanunla 25.12.2025 tarihinde yapılan değişiklik, gerekçesizlik ve savunma hakkının kısıtlanması hâllerini de bozma sebebi hâline getirmiş, ancak maddi meseleye ilişkin bozma yasağını değiştirmemiştir. Bu makale, güncel içtihat ve doktrin ışığında istinafın bozma yetkisinin sınırlarını, yetkisiz bozmanın hukuki sonucunu ve avukatların izlemesi gereken kanun yolu stratejisini ortaya koymaktadır.

1. Hukuki Sorun

İstinaf kanun yolu, ilk derece mahkemesi hükmünün hem maddi hem hukuki yönden denetlenmesini sağlamak amacıyla 20.07.2016 tarihinde fiilen işlemeye başlamıştır. Kanun koyucu, bölge adliye mahkemesine hükmü bozup dosyayı ilk derece mahkemesine geri gönderme yetkisini yalnızca dar bir alanda tanımıştır (CMK m. 280/1-e, f). Bunun dışında kalan her hukuka aykırılıkta bölge adliye mahkemesinin ya hukuka aykırılığı düzelterek istinaf başvurusunu esastan reddetmesi ya da davayı yeniden görerek hükmü kendisinin kurması gerekir (CMK m. 280/1-a-d, g; m. 280/2).

Uygulamada sorun, bölge adliye mahkemelerinin bu sınırı aşarak "eksik araştırma", "delillerin takdirinde yanılğı", "suç vasfının hatalı belirlenmesi" veya "hesap hatası" gibi gerekçelerle dosya üzerinden bozma kararı vermesinden doğmaktadır. Bu bozma kararına karşı ilk derece mahkemesinin direnme yetkisi yoktur (CMK m. 284/1); bozma kararı temyiz de edilemez (CMK m. 286/1). Bozma üzerine kurulan yeni hüküm ise çoğu zaman CMK m. 286/2 kapsamındaki kesinlik sınırları içinde kalarak istinafta kesinleşmektedir. Sonuç olarak sanık veya katılan, usulüne uygun bir yargılama yapılsaydı sahip olacağı temyiz hakkından yoksun kalmaktadır. Hukuki sorun şu üç soruda toplanmaktadır: Bölge adliye mahkemesi hangi hâllerde bozma kararı verebilir? Kanuni dayanağı olmayan bozma kararının ve buna dayanan hükmün hukuki akıbeti nedir? 7571 sayılı Kanun değişikliği bu tabloyu nasıl etkilemiştir?

2. Hukuki Nitelendirme

Türk ceza muhakemesinde benimsenen model "dar anlamda istinaf"tır. Bölge adliye mahkemesi, ilk derece yargılamasını baştan tekrarlamaz; ancak maddi gerçeğe ulaşmak için gerekli gördüğü ölçüde olay yargılaması yapabilir ve delillerle doğrudan temas kurabilir. Bu nitelik, CMK m. 280'in başlığında "inceleme" yanında "kovuşturma" teriminin kullanılmasında da görülür (Yargıtay 8. CD, E. 2024/5527, K. 2026/9711, T. 02.07.2026).

Bozma yetkisinin sınırlanması bir görev kuralıdır. Mahkemelerin görevi Anayasa ve kanunla belirlenir (AY m. 142; CMK m. 3). Bölge adliye mahkemesinin CMK m. 280/1-e ve f dışında bir sebeple bozma kararı vermesi, kanunun tanımadığı bir yetkinin kullanılması, yani görev sınırının aşılmasıdır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu bu nitelendirmeden hareketle, yetkisiz bozma kararlarını ve bunlara dayanılarak ilk derece mahkemesince kurulan hükümleri "görevsiz mahkeme tarafından verilmiş" işlemler olarak değerlendirmekte ve CMK m. 7 uyarınca hükümsüz saymaktadır (Yargıtay CGK, E. 2026/280, K. 2026/336, T. 03.06.2026).

Konunun temel hak boyutu, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki mahkemeye erişim hakkıdır. Mahkemeye erişim hakkı, kanunda öngörülmüş olan kanun yollarına başvurma hakkını da kapsar; yargı mercilerinin kanun yoluna ilişkin kuralları kanunun açık lafzıyla çelişecek biçimde yorumlaması, müdahalenin kanuni dayanağını ortadan kaldırır (AYM, Ömer Oral Başvurusu [GK], B. No: 2023/33667, T. 09.01.2025, RG 12.06.2025, S. 32924, § 56-57).

3. İlgili Mevzuat

CMK m. 280/1, bölge adliye mahkemesinin dosyayı ve dosyayla birlikte sunulan delilleri inceledikten sonra verebileceği kararları sayar: (a) hukuka aykırılık bulunmadığında esastan ret; m. 303/1'deki belirli ihlallerde düzelterek esastan ret; (b), (c) ve (d) bentlerinde başka araştırmaya ihtiyaç duyulmayan hâllerde düzelterek esastan ret; (e) ilk derece mahkemesinin kararında "289 uncu maddede belirtilen bir hukuka aykırılık nedeninin bulunması hâlinde" hükmün bozulması; (f) soruşturma veya kovuşturma şartının gerçekleşmemesi, önödeme ve uzlaştırma usulünün uygulanmaması ya da davanın ilk derece mahkemesindeki bir dava ile birlikte yürütülmesinin zorunlu olması hâlinde hükmün bozulması; (g) "diğer hâllerde" davanın yeniden görülmesine ve duruşma hazırlığı işlemlerine başlanmasına karar verilmesi. Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddeder veya ilk derece hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurar (CMK m. 280/2).

CMK m. 289/1, hukuka kesin aykırılık hâllerini dokuz bentte düzenler: mahkemenin kanuna uygun teşekkül etmemesi (a), yasaklı hâkimin hükme katılması (b), reddedilen hâkimin hükme katılması (c), görev ve yetki kurallarına aykırılık (d), Cumhuriyet savcısı veya zorunlu kişilerin yokluğunda duruşma yapılması (e), açıklık kuralının ihlali (f), hükmün m. 230 gereğince gerekçeyi içermemesi (g), hüküm için önemli hususlarda savunma hakkının mahkeme kararıyla sınırlandırılması (h) ve hükmün hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delile dayanması (i).

Güncellik notu: CMK m. 280/1-e, 7571 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (RG 25.12.2025, S. 33118) m. 25 ile değiştirilmiştir. Değişiklikten önce bentte "maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bentleri hariç diğer bentlerinde" ibaresi yer almakta, yani gerekçesizlik ve savunma hakkının kısıtlanması bozma sebebi sayılmamaktaydı. 7571 sayılı Kanun bu ibareyi "maddede" şeklinde değiştirmiş ve m. 289/1'deki dokuz hâlin tamamını bozma sebebi hâline getirmiştir. Değişiklik yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir (7571 sayılı Kanun m. 39/b). Madde metni mevzuat.gov.tr'deki güncel hâliyle karşılaştırılmış ve teyit edilmiştir.

Tamamlayıcı hükümler şunlardır: CMK m. 284/1 (bölge adliye mahkemesi karar ve hükümlerine karşı direnilemez), m. 286/1 (bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin bozma dışında kalan hükümleri temyiz edilebilir), m. 286/2 (temyiz edilemeyecek kararlar), m. 7 (görevli olmayan mahkemece yapılan işlemlerin hükümsüzlüğü), m. 302/2 ve m. 304/2-b (Yargıtay bozması ve dosyanın gönderileceği merci) ile m. 308 ve 308/A (Yargıtay ve bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılıklarının itiraz yolu).

4. Güncel İçtihatlar

4.1. Anayasa Mahkemesi

AYM Genel Kurulu, Ömer Oral Başvurusunda (B. No: 2023/33667, T. 09.01.2025, RG 12.06.2025, S. 32924) sorunu temel hak düzleminde çözmüştür. Olayda istinaf dairesi, beraat hükümlerini dosya üzerinden ve "mahkûmiyet kararı verilmesi gerektiği" ile "çeşitli araştırmalar yapılması gerektiği" gerekçeleriyle kesin olarak bozmuş; bozma üzerine ilk derece mahkemesi mahkûmiyet kararı vermiş; bu hüküm istinafta kesin olarak onanmış ve temyiz talebi reddedilmiştir. AYM, bozma kararı verilebilecek hâllerin "davanın esasına ilişkin hususlar olmayıp yargılamaya ilişkin usul kurallarının ağır ve açık ihlallerinden ibaret olduğu"nu tespit etmiş (§ 52) ve şu sonuca ulaşmıştır:

"Somut olayda İstinaf Dairesi kanunda açıkça öngörölmüş hâller dışında bir nedenle bozma kararı vermiş, bunun sonucunda başvurunun temyiz kanun yoluna başvurma hakkının elinden alınmasına yol açmıştır. Böylelikle istinaf kanun yolu incelemesine ilişkin kuralların İstinaf Dairesince yapılan yorumun kişilerce öngörölebilecek belirlikte olmadığı ve kanunun lafzıyla çeliştiği görölmüştür." (AYM, Ömer Oral Başvurusu, § 57)

Mahkeme, mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine oy birliğiyle karar vermiş ve yeniden yargılama yapılmasına hükmetmiştir. Kararda, Yargıtay'ın bu tür hükümleri "ilk defa bölge adliye mahkemesince verilmiş karar" sayarak temyiz incelemesi yapan önceki içtihadına da yer verilmiştir (§ 19-25, 58).

4.2. Yargıtay Ceza Genel Kurulu

Yargıtay CGK, E. 2026/280, K. 2026/336, T. 03.06.2026 tarihli kararında, aleyhe istinaf başvurusu bulunmayan ve asgari haddten ceza tayin edilen bir dosyada bölge adliye mahkemesinin "hüküm gerekçesi ile hüküm fıkrası arasındaki çelişki" gerekçesiyle verdiği bozma kararını ön sorun olarak ele almıştır. Kurul, bölge adliye mahkemesinin bozma yetkisinin CMK m. 280/1-e ve f ile sınırlı olduğunu, bu sınırın "kati surette davanın esasına ilişkin değil ve fakat yargılamaya dair usul kurallarının ağır ve açık ihlalleri" ile sınırlı bulunduğunu belirtmiş ve uygulamadaki sapmayı açıkça eleştirmiştir:

"Buna rağmen uygulama, bölge adliye mahkemelerinin iş yoğunluğu gibi mülahazalarla kanunun kendisine tanımadığı bir yetkiyi kullanarak bozma kararları verile geldiği bilinen bir gerçektir." (Yargıtay CGK, E. 2026/280, K. 2026/336, T. 03.06.2026)

Kurulun ulaştığı sonuç şudur: Kanuni dayanağı bulunmayan bozma kararları ile bu bozmaya istinaden ilk derece mahkemelerince kurulan hükümler, "görev sınırlarının aşılması ve görevsiz mahkeme tarafından verilmiş olmaları nedeniyle 'hukuka açık ve ağır aykırılıkla malul olduklarından hükümsüz/hukuki değerden yoksun addolunmaları' gerekir." Kanun yolu silsilesinde sonradan verilen bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay dairesi kararları da aynı akıbete tabidir; aksi hâlde henüz hukuka uygun bir denetimden geçmemiş ilk hükmün bozma kararlarıyla ortadan kalktığı sonucuna varılır. Kurul bu gerekçeyle bölge adliye mahkemesinin bozma kararını ve sonraki ilk derece hükmünü hükümsüz saymış, dosyayı ilk hüküm üzerinden istinaf incelemesi yapılmak üzere bölge adliye mahkemesine göndermiştir. Kararda, aynı yöndeki CGK kararlarının 17.09.2025 ve 11.02.2026 tarihli olduğu belirtilmiştir.

4.3. Yargıtay ceza daireleri ve 7571 sayılı Kanun

Yargıtay 8. CD, E. 2024/5527, K. 2026/9711, T. 02.07.2026 tarihli kararı, 7571 sayılı Kanun değişikliğini tartışan ilk kararlardandır. Daire, istinafın "dar anlamda istinaf" niteliğini ve ıslah mahkemesi işlevini ayrıntılı biçimde gerekçelendirdikten sonra değişikliği şöyle özetlemiştir:

"24.12.2025 tarihli ve 7571 sayılı Kanun'un 25. maddesiyle 5271 sayılı Kanun'un 280/1-e maddesinde yer alan 'maddenin birinci fıkrasının (g) ve (h) bentleri hariç diğer bentlerinde' ibaresinin 'maddede' şeklinde değiştirilmesi ile Kanun'un 289/1. maddesinde düzenlenen tüm hukuka kesin aykırılık hallerinin bozma sebebi yapılabilmesinin önü açılmıştır." (Yargıtay 8. CD, E. 2024/5527, K. 2026/9711, T. 02.07.2026)

Somut olayda bölge adliye mahkemesi, tanıkların yaş tespiti, tekerrüre esas ilam numarasının yazılmaması, emanet eşyası hakkında karar verilmemesi ve ceza hesabındaki hata gerekçeleriyle bozma kararı vermiştir. Daire, bu gerekçelerin ne değişiklik öncesi ne de değişiklik sonrası m. 280/1-e kapsamına girdiğini, m. 289/1'deki dokuz hâlden hiçbirine dayanmadığını belirlemiş; bozma kararını ve sonraki ilk derece hükmünü CMK m. 7 uyarınca hükümsüz sayarak dosyayı ilk hüküm üzerinden istinaf denetimi yapılması için bölge adliye mahkemesine göndermiştir. Kararda, bu içtihadın CGK'nın 30.04.2025 tarihli ve E.

2024/6-490, K. 2025/197 sayılı kararına dayandığı belirtilmiştir.

Aynı yönde: Yargıtay 1. CD, E. 2026/2283, K. 2026/5075, T. 02.07.2026 (ağır ceza dosyasında dosya üzerinden bozma; bölge adliye mahkemesinin duruşma açarak karar vermesi gerektiği); Yargıtay 2. CD, E. 2024/6339, K. 2026/10006, T. 02.06.2026 (cezaevindeki sanığın yokluğunda yargılama gerekçesiyle verilen bozmanın CMK m. 289/1-h kapsamında olduğu, bunun duruşma açılarak giderilmesi gerektiği; AYM'nin Ömer Oral kararına açık atıf). Yargıtay 9. CD, E. 2023/2136, K. 2026/4772, T. 21.05.2026 tarihli kararı ise madalyonun öteki yüzünü gösterir: Bölge adliye mahkemesi duruşma açıp beraati mahkûmiyete çevirirken doğrudanlık ilkesine uymak, tek tanık mağduru dinlemek veya görüntülü ifade kaydını duruşmada izlemek zorundadır (CMK m. 210/1, 217/1, 236/2).

5. Doktrindeki Görüşler

İstinafın amacı ve niteliği konusunda doktrin ile içtihat örtüşmektedir. YENİSEY Feridun, Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku, Duruşma ve Kanunyolları (1988) adlı eserinde istinafı, temyizde denetlenemeyen maddi meselenin denetlenmesini sağlayan bir denetim muhakemesi türü olarak açıklamıştır (s. 216-217; Yargıtay 8. CD'nin yukarıda anılan kararındaki atıfla). ÇINAR Ali Rıza, Türk ve Alman Ceza Yargılama Hukukunda İstinaf (Ankara 2010) adlı eserinde istinafın Yargıtay bozması sonrası uzayan yargılama süreçlerinden kaçınma düşüncesiyle bir çözüm yöntemi olarak ortaya çıktığını vurgulamaktadır (s. 56-61; aynı atıfla).

Yetkisiz bozma kararının hukuki niteliği konusunda ise doktrinde görüş ayrılığı vardır. BİRTEK Fatih, "Beraat Kararının İstinaf Kanun Yolunda Bozulması Sonrasında Verilen Mahkûmiyet Kararının Temyiz Edilebilirliğine İlişkin Tartışma" (Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 2, 2023, s. 453-476) başlıklı makalesinde, CMK m. 280/1-e ve f hükümlerine aykırı biçimde verilen bozma kararlarının "yok hükmünde sayılmasının mümkün olmadığını", bunların "açık bir uygulama hatası" niteliğinde olduğunu savunmaktadır (s. 461). Yazara göre çözüm, bozma sonrası verilen mahkûmiyet hükmünün "ilk defa bölge adliye mahkemesi ceza dairesi tarafından verilmiş" sayılarak temyiz yolunun açık tutulmasıdır (s. 470-471); sorun kanun değişikliğiyle değil, istikrar kazanmış içtihatla çözülebilir (s. 472). Yazar ayrıca 289/1-g ve h bentlerinin 7079 sayılı Kanunla bozma sebebi olmaktan çıkarılmasının, bu hâllerin bozma kararlarını kolaylaştırması gerekçesine dayandığını not etmektedir (s. 459, dn. 11).

ŞEN Ersan, "İstinafta İnceleme Usulü ve Temyiz Hakkı Engeli" (Hukuki Haber, 13.07.2026) başlıklı yazısında, bölge adliye mahkemesinin duruşma açmadan dosya üzerinden bozma kararı vermesinin, "usulüne uygun şekilde yargılama yapılmış olsa, bunun sonucunda temyiz kanun yoluna başvurabilen sanık" bakımından temyiz hakkının kullanılmasının önüne geçtiğini belirtmekte ve 7571 sayılı Kanunla bozma sebeplerinin genişletildiğine dikkat çekmektedir. EKREN Asım, "İşin Esasına Girilerek İstinafta Bozma Kararı Verilebilir mi? – 2" (Hukuki Haber, 19.07.2026) başlıklı yazısında ise "ilk derece mahkemesince verilen mahkûmiyet hükmünün beraat veya bunun tersi olarak beraat hükmünün mahkûmiyet olması

gerektiğine dair bir değerlendirmeye yani maddi denetim kapsamında bozma kararı verilemez" görüşünü savunmakta ve Ceza Genel Kurulunun hükümsüzlük yaklaşımını desteklemektedir.

Görüş ayrılığı şu noktada toplanmaktadır: BİRTEK, yetkisiz bozmayı geçerli fakat hatalı bir işlem sayıp bozma sonrası hükmün temyizini açmakta; Ceza Genel Kurulu ile ŞEN ve EKREN ise işlemi görev kuralına aykırılık nedeniyle hükümsüz sayıp ilk hükme dönmektedir. Kanaatimizce Ceza Genel Kurulunun yaklaşımı isabetlidir. BİRTEK'in önerdiği çözüm, bozma sonrası hükmün kesinlik sınırları içinde kalması hâlinde (CMK m. 286/2) temyiz yolunu açmaya yetmeyebilir ve sanığı bölge adliye mahkemesi önünde sözlü yargılanma güvencesinden yoksun bırakır; AYM'nin Ömer Oral kararında (§ 54) altını çizdiği ikinci sakınca da budur. Hükümsüzlük yaklaşımı ise ilk hükmü hukuka uygun bir istinaf denetimine kavuşturarak hem duruşma güvencesini hem de temyiz hakkını korur. Bununla birlikte BİRTEK'in, hükümsüzlük sonucunun uzun süre önce kesinleşmiş ve infaz edilmiş dosyalarda hukuki güvenlik sorunu doğurabileceği yönündeki kaygısı ciddiye alınmalı; bu dosyalarda yargılamanın yenilenmesi veya bireysel başvuru yolu ayrıca değerlendirilmelidir.

6. Hukuki Değerlendirme

Mevzuat, içtihat ve doktrin birlikte değerlendirildiğinde üç sonuç ortaya çıkmaktadır.

Birincisi, bozma yetkisinin sınırı konusunda görüş birliği vardır. CMK m. 280/1-e ve f tahdidi bir düzenlemedir; "eksik araştırma", "delillerin takdirinde yanılğı", "suç vasfı" ve "ceza hesabı" gibi maddi meseleye ilişkin hukuka aykırılıklar hiçbir zaman bozma sebebi olamaz. Bu hâllerde bölge adliye mahkemesinin yapması gereken, m. 280/1-g uyarınca davayı yeniden görmek ve m. 280/2 uyarınca hükmü kendisinin kurmasıdır. AYM (Ömer Oral, § 52-53), CGK (03.06.2026) ve daireler bu noktada aynı sonuca ulaşmaktadır.

İkincisi, 7571 sayılı Kanun değişikliği bozma alanını yalnızca usul yönünden genişletmiştir. 25.12.2025 tarihinden itibaren gerekçesizlik (m. 289/1-g) ve savunma hakkının kısıtlanması (m. 289/1-h) de bozma sebebidir. Bu değişiklik, gerekçesiz bir hükmün istinafta duruşma açılarak ıslah edilmesi yerine ilk derece mahkemesine geri gönderilmesine imkân tanımakta ve CGK'nın gerekçeli karar hakkına ilişkin yaklaşımıyla (Yargıtay CGK, E. 2024/463, K. 2026/315, T. 20.05.2026) uyumludur. Ancak değişiklik, 8. CD kararının da açıkça belirttiği gibi, maddi mesele ve eksik araştırma gerekçeli bozmalara meşruiyet kazandırmamıştır. Değişiklikten önce verilmiş bozmalar bakımından ise bölge adliye mahkemesi hükmü tarihinde yürürlükte bulunan metin esas alınır; bununla birlikte 8. CD, her iki metne göre de bozma sebebi bulunmadığını ayrıca tespit etmiştir.

Üçüncüsü, yetkisiz bozmanın yaptırımı konusunda içtihat "hükümsüzlük" yönünde istikrar kazanmıştır. Bu sonucun usul hukuku bakımından sonuçları ağırdır: Bozma sonrası yapılan yargılama, kurulan hüküm, bu hükme ilişkin istinaf kararı ve varsa Yargıtay dairesi kararı hukuki değerden yoksun sayılmakta; dosya ilk hüküm üzerinden istinaf incelemesine dönmektedir. İçtihadın henüz cevaplamadığı sorular da vardır: Hükümsüzlük tespiti, bozma sonrası dönemde sanık lehine oluşmuş durumları (örneğin daha az ceza) nasıl etkiler?

Kesinleşmiş ve infaz edilmiş hükümlerde bu tespit hangi kanun yoluyla yapılabilir? Bu sorular kesin hüküm kurulamayacak nitelikte olup, olağanüstü kanun yolları (CMK m. 308, 308/A, 309) ve bireysel başvuru uygulamasıyla zamanla netleşecektir.

7. Hukuki Çözüm

Bölge adliye mahkemesi aşamasında, istinaf başvurusunda maddi meseleye ilişkin hukuka aykırılık ileri sürülürken talebin "hükümün bozulması" değil, "davanın yeniden görülerek hükmün kaldırılması ve yeniden hüküm kurulması" olarak formüle edilmesi gerekir (CMK m. 280/1-g, 280/2). Duruşma açılmasını gerektiren hâllerde (tanık dinlenmesi, beraatten mahkûmiyete dönüş ihtimali) doğrudanlık ilkesine dayalı açık duruşma talebi dilekçeye eklenmelidir (CMK m. 210, 217; Yargıtay 9. CD, E. 2023/2136, K. 2026/4772, T. 21.05.2026). Gerekçesizlik veya savunma hakkının kısıtlanması iddiası varsa, 7571 sayılı Kanun sonrası bu hâllerin m. 280/1-e kapsamında bozma sebebi olduğu açıkça belirtilmelidir.

Bölge adliye mahkemesi kanuni dayanağı olmayan bir bozma kararı verdiğinde bu karara karşı temyiz yolu kapalıdır (CMK m. 286/1); ancak bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığının CMK m. 308/A uyarınca itiraz yoluna başvurması istenebilir. AYM'nin Ömer Oral kararında (§ 58) Yargıtay'ın bu yolu işaret ettiği not edilmiştir. Bozma üzerine ilk derece mahkemesinde yapılan yargılamada, bozmanın yetkisizliği tutanağa geçirilmeli ve kurulan hükme karşı istinaf başvurusunda hükümsüzlük itirazı yinelenmelidir.

Temyiz aşamasında, dosya geçmişinde CMK m. 280/1-e ve f dışında bir bozma bulunuyorsa temyiz dilekçesinde öncelikle bu husus ön sorun olarak ileri sürülmeli; CGK'nın 03.06.2026 tarihli kararı ile 8. CD'nin 02.07.2026 tarihli kararına dayanılarak bozmanın ve sonraki hükmün hükümsüz sayılması, dosyanın ilk hüküm üzerinden istinaf incelemesine gönderilmesi talep edilmelidir (CMK m. 302/2, 304/2-b). Hüküm kesinlik sınırı içinde kalıp temyiz yolu kapalı görünüyorsa, temyiz edilemezlik kararına karşı CMK m. 296/2 uyarınca Yargıtay'dan karar istenmeli ve Yargıtay'ın bu tür hükümleri "ilk defa bölge adliye mahkemesince verilmiş karar" sayan içtihadı (AYM, Ömer Oral, § 19-25) dayanak gösterilmelidir.

Hüküm kesinleşmişse Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından CMK m. 308 veya Adalet Bakanlığından m. 309 uyarınca kanun yararına bozma talep edilmesi; olağan kanun yolları tüketildikten sonra otuz gün içinde mahkemeye erişim hakkının ihlali iddiasıyla bireysel başvuru yapılması mümkündür. Ömer Oral kararı bu başvurular için doğrudan emsaldir; AYM ihlal hâlinde yeniden yargılama yapılmasına karar vermektedir.

8. Uygulamada Dikkat Edilmesi Gerekenler

Müdafilere için: Her dosyada kanun yolu geçmişi kontrol edilmeli; 20.07.2016 sonrasında verilmiş bir bölge adliye mahkemesi bozması varsa bozma gerekçesi m. 280/1-e ve f ile karşılaştırılmalıdır. Bozma tarihi 25.12.2025'ten önceyse gerekçesizlik ve savunma hakkının kısıtlanması hâlleri de bozma sebebi değildir; bu tarihten sonraysa m. 289/1'in dokuz bendi ölçüt alınır. Hükümsüzlük itirazı sonucunda dosya ilk hükme döneceğinden, bozma sonrası dönemde sanık lehine oluşan durumların kaybedilme riski müvekkille değerlendirilmelidir.

Katılan vekilleri için: Beraat hükmüne karşı istinaf başvurusunda "bozma" talebi, kabul edilse dahi hükümsüzlük riski taşır ve süreci uzatır; doğru talep, duruşma açılarak mahkûmiyet hükmü kurulmasıdır. Bu hâlde bölge adliye mahkemesi tanığı dinlemek ve delillerle doğrudan temas kurmak zorundadır.

Bölge adliye mahkemeleri ve ilk derece mahkemeleri için: Yetkisiz bozma kararı, iş yükünü azaltmak bir yana, dosyanın yıllar sonra ilk hükme dönmesine yol açmaktadır. İlk derece mahkemesi bozmaya direnemez; ancak bozmanın kanuni dayanağının bulunmadığını gerekçesinde belirtmesi, sonraki kanun yolu incelemesini kolaylaştırır.

Süre ve usul hatırlatmaları: Bireysel başvuru süresi nihai kararın öğrenilmesinden itibaren otuz gündür; Yargıtay'ın temyiz talebini reddetmesi hâlinde bu tarih öğrenme tarihi olarak esas alınır. Temyiz sebeplerinin dilekçede gösterilmesi zorunludur (Yargıtay 2. CD, E. 2026/29, K. 2026/11747, T. 18.06.2026); hükümsüzlük iddiası da açıkça yazılmalıdır.

Arabuluculuk ve uzlaştırma boyutu: Uzlaştırma usulünün uygulanmamış olması, m. 280/1-f uyarınca bozma sebebi olan sayılı hâllerdendir. Uzlaştırmaya tabi bir suçta bu usulün atlandığı istinaf aşamasında fark edilirse, bozma talebi bu kez kanuni dayanağa sahiptir; savunma bu ayrımı gözeterek talebini şekillendirmelidir.

9. Sonuç

Bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin bozma yetkisi, CMK m. 280/1-e ve f bentlerinde sayılan usule ilişkin ağır ve açık aykırılıklarla sınırlıdır; maddi meseleye ilişkin hiçbir gerekçe bozma sebebi olamaz. 7571 sayılı Kanun (RG 25.12.2025, S. 33118) m. 25 ile 25.12.2025 tarihinden itibaren gerekçesizlik ve savunma hakkının kısıtlanması hâlleri de bozma sebebi hâline gelmiş, ancak sınırlı sayı ilkesi korunmuştur. Anayasa Mahkemesi, kanunda öngörülmemiş bir sebeple verilen bozma kararının temyiz hakkını ortadan kaldırmasını mahkemeye erişim hakkının ihlali saymış (Ömer Oral Başvurusu, 09.01.2025); Yargıtay Ceza Genel Kurulu ise 03.06.2026 tarihli kararıyla bu tür bozmaların ve bunlara dayanan hükümlerin hükümsüz olduğunu, dosyanın ilk hüküm üzerinden istinaf incelemesine döneceğini oy birliğiyle yinelemiştir. Doktrinde işlemin hükümsüzlüğü yerine bozma sonrası hükmün temyizinin açılmasını öneren görüş bulunmakla birlikte, kanaatimizce hem sözlü yargılanma güvencesini hem temyiz hakkını koruyan hükümsüzlük yaklaşımı isabetlidir. Uygulamada avukatların istinaf taleplerini "davanın yeniden görülmesi" olarak formüle etmesi, temyizde hükümsüzlük itirazını ön sorun olarak ileri sürmesi ve gerektiğinde bireysel başvuru yolunu kullanması gerekmektedir.

Kaynakça

A) Mevzuat

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (2709), m. 36, 141, 142.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu (RG 17.12.2004, S. 25673), m. 3, 7, 210, 217, 230, 236, 280, 284, 286, 289, 296, 302, 304, 308, 308/A, 309.

7571 sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 631 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (RG 25.12.2025, S. 33118), m. 25, 39.

5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun (RG 07.10.2004, S. 25606).

B) Yargı Kararları

AYM, Ömer Oral Başvurusu [GK], B. No: 2023/33667, T. 09.01.2025, RG 12.06.2025, S. 32924.

AYM, E. 2018/71, K. 2018/118, T. 27.12.2018 (CMK m. 286/2-d iptali; Ömer Oral kararında anılan).

Yargıtay CGK, E. 2026/280, K. 2026/336, T. 03.06.2026.

Yargıtay CGK, E. 2024/463, K. 2026/315, T. 20.05.2026.

Yargıtay CGK, E. 2024/6-490, K. 2025/197, T. 30.04.2025 (Yargıtay 8. CD'nin 02.07.2026 tarihli kararında anılan).

Yargıtay 8. CD, E. 2024/5527, K. 2026/9711, T. 02.07.2026.

Yargıtay 1. CD, E. 2026/2283, K. 2026/5075, T. 02.07.2026.

Yargıtay 2. CD, E. 2024/6339, K. 2026/10006, T. 02.06.2026.

Yargıtay 2. CD, E. 2026/29, K. 2026/11747, T. 18.06.2026.

Yargıtay 9. CD, E. 2023/2136, K. 2026/4772, T. 21.05.2026.

C) Doktrin

BİRTEK Fatih, "Beraat Kararının İstinaf Kanun Yolunda Bozulması Sonrasında Verilen Mahkûmiyet Kararının Temyiz Edilebilirliğine İlişkin Tartışma", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 25, S. 2, 2023, s. 453-476.

ÇINAR Ali Rıza, Türk ve Alman Ceza Yargılama Hukukunda İstinaf, Ankara 2010.

EKREN Asım, "İşin Esasına Girilerek İstinafta Bozma Kararı Verilebilir mi? – 2", Hukuki Haber, 19.07.2026,
<https://www.hukukihaber.net/isin-esasina-girilerek-istinafta-bozma-karari-verilebilir-mi-2>
(Erişim: 12.09.2026).

ŞEN Ersan, "İstinafta İnceleme Usulü ve Temyiz Hakkı Engeli", Hukuki Haber, 13.07.2026,
<https://www.hukukihaber.net/istinafta-inceleme-usulu-ve-temyiz-hakki-engeli> (Erişim: 12.09.2026).

YENİSEY Feridun, Uygulanan ve Olması Gereken Ceza Muhakemesi Hukuku, Duruşma ve KanunYolları, 1988.